13. MEKTUP

١٣- ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الثَّالِثَ عَشَرَ اِلَى الْمِرْزَا شَمْسِ الدِّينِ فِى جَوَابِ كِتَابِه وَبَيَانِ اَنَّ نَصِيبَ عُلَمَاءِ الظَّاهِرِ وَنَصِيبَ الصُّوفِيَّةِ الْعَلِيَّةِ وَنَصِيبَ الْعُلَمَاءِ الرَّاسِخِينَ الَّذِينَ هُمْ وَرَثَةُ الْاَنْبِيَاءِ مَا هُوَ وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ ﴾

بَعْدَ الْحَمْدِ وَالصَّلَوَاتِ وَتَبْلِيغِ الدَّعَوَاتِ لِيُعْلَمْ اَنَّ الصَّحِيفَةَ الشَّرِيفَةَ الصَّادِرَةَ عَلَى وَجْهِ الْكَرَمِ قَدْ بَلَّغَهَا اَخِى الْاَعَزُّ الشَّيْخُ مُحَمَّدٌ طَاهِرٌ فَحَصَلَ بِوُرُودِهَا الْفَرَحُ وَالسُّرُورُ وَقَدِ انْدَرَجَ فِيهَا الْتِمَاسُ النَّصَائِحِ بِوَاسِطَةِ الْمَكَاتِيبِ اِلَى زَمَنِ الْمُلاَقَاةِ (اَيُّهَا الْمَخْدُومُ الْمُكَرَّمُ) اِنَّ النَّصِيحَةَ هِىَ الدِّينُ وَمُتَابَعَةُ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِه مِنَ الصَّلَوَاتِ أَفْضَلُهَا وَمِنَ التَّحِيَّاتِ أَكْمَلُهَا وَنَصِيبُ عُلَمَاءِ الظَّاهِرِ مِنَ الدِّينِ وَمُتَابَعَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ بَعْدَ تَصْحِيحِ الْعَقَائِدِ هُوَ عِلْمُ الشَّرَائِعِ وَالْأَحْكَامِ وَالْعَمَلُ بِمُقْتَضَى ذَلِكَ الْعِلْمِ وَنَصِيبُ الصُّوفِيَّةِ مَعَ مَا هُوَ لِلْعُلَمَاءِ الْاَحْوَالُ وَالْمَوَاجِيدُ وَالْعُلُومُ وَالْمَعَارِفُ وَنَصِيبُ الْعُلَمَاءِ الرَّاسِخِينَ الَّذِينَ هُمْ وَرَثَةُ الْاَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ مَعَ مَا هُوَ لِعُلَمَاءِ الظَّاهِرِ وَمَعَ مَا امْتَازَ بِهِ الصُّوفِيَّةُ هُوَ الْاَسْرَارُ وَالدَّقَائِقُ الَّتِى جَرَى الرَّمْزُ وَالْاِشَارَةُ اِلَيْهَا فِى الْمُتَشَابِهَاتِ الْقُرْآنِيَّةِ وَانْدَرَجَتْ فِيهَا عَلَى سَبِيلِ التَّأْوِيلِ فَهُمُ الْكَامِلُونَ فِى الْمُتَابَعَةِ وَالْمُتَحَقِّقُونَ بِالْوَرَاثَةِ وَهُمْ شُرَكَاءُ فِى دَوْلَةِ الْاَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلاَمُ الْخَاصَّةِ بِهِمْ وَمَحَارِمُ الْمُخْدَعِ الْخَاصِّ فَلاَ جَرَمَ تَشَرَّفُوا بِشَرَفِ "**عُلَمَاءُ أُمَّتِى كَأَنْبِيَاءِ بَنِى اِسْرَائِيلَ**" فَعَلَيْكُمْ بِمُتَابَعَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَحَبِيبِ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَلَيْهِ وَعَلَى جَمِيعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَالْمَلاَئِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَأَهْلِ الطَّاعَةِ أَجْمَعِينَ الصَّلَوَاتُ وَالتَّحِيَّاتُ عِلْمًا وَعَمَلاً وَوَجْداً وَحَالاً لِتَكُونَ وَسِيلَةً اِلَى حُصُولِ الْوَرَاثَةِ الَّتِى هِىَ نِهَايَةُ دَرَجَاتِ السَّعَادَةِ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Mirza Şemsettin'e gönderilmiştir. İmam-ı Rabbanî bu mektupta adı geçen şahsın mektubuna cevap vermekte ve zahir alimlerinin, sûfîlerin ve peygamberlerin varisi olan rüsûh sahibi alimlerin nasibini açıklamaktadır.

Hamd, salavat ve duaları arz ettikten sonra.....

Şu hususun bilinmesi gerekir ki lutf edip gönderdiğiniz değerli mektubunuz kıymetli kardeşim Muhammed Tahir aracılığıyla bize ulaştırıldı. Bu vesileyle sevinç ve sürûr hasıl oldu. Mektubunuzda, yüz yüze görüşeceğimiz güne kadar mektuplar aracılığıyla bazı nasihatlerde bulunmamı iltimas[132] etmişsiniz.

Aziz dostum! Nasihat dinin kendisidir. Nasihat, Peygamberlerin Efendisi'ne (Allah'ın salat-u selamı onun üzerine olsun) tabi olmak demektir. Zahir alimlerinin din ve Peygamberimiz'e tabi olma konusundaki payları, inancı düzelttikten sonra şeriat ve ahkamını öğrenmek ve bunların gereğiyle amel etmektir. Sufilerin bu konudaki payları zahir alimlerinin paylarının yanında bir de halleri, vecdleri ve kendilerine mahsus marifetlerdir. Peygamber varisi olan rüsûh sahibi alimlerin payı ise; bu ikisinin yanında Kur'ân'daki müteşabih ayetlerde tevil yoluyla gizlenen sır ve işaretlerdir. Bunlar peygamberlere tabi olma konusunda en kamil olanlardır. Bunlar peygamberlerin varisi olma devletine erişenlerdir. Bu alimler peygamberlere mahsus devlet ve harîm-i ismetlerinde onların ortağıdır. Kuşkusuz bu alimler *"Ümmetimin alimleri İsrailoğullarının peygamberleri gibidir"*[133] şerefine nail olmuş kimselerdir.

Sizler bilgi, davranış, vecd ve hal konusunda Peygamberlerin Efendisi'ne ve Alemlerin Rabbi'nin Habibi'ne (Allah'ın salat ve selamı onun, diğer bütün peygamberlerin, mukarrep meleklerin ve bütün salih kulların üzerine

---

[132] İltimâs, bir şeyi talep etmek anlamına gelir. Fakat bu kelime ıstılahta özellikle yaş ve konum itibariyle birbirlerine eşit olan insanların birbirlerinden istemeleri anlamında kullanılır. İmam-ı Rabbanî bu kelimeyi seçmekle kendisinden nasihat isteyen kimseye karşı alçak gönüllü bir yaklaşım sergilemiştir ki bu tutum nasihatin tesir icra etmesinde önemli bir faktördür.

[133] el-Aclûnî es-Süyûtî'den nakille bu rivayetin Peygamberimize isnadının sabit olmadığını belirtir. Bkz., el-Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, c. 2, s. 64; Ayrıca İmam-ı Sehâvî hocası İbn-i Hacer'den naklen bu rivayetin aslı olmadığını bildirir. Fakat Sehâvî Deylemî'nin *el-Müsned* adlı eserinde "Kuran'ı yüklenen alimler neredeyse peygamber olacaklardı. Ne var ki onlara vahiy gelmez" şeklinde bir rivayette bulunduğunu, fakat bu rivayetin senedini pek sahih görmediğini nakleder. Yine Ebu Nuaym *iffetli alimin fazileti* babında zayıf bir senetle "insanların peygamberlik derecesine en yakın olanı alimler ve mücahitlerdir" şeklinde bir hadis rivayet eder. Bkz., es-Sehâvî, *el-Mekâsıdü'l-Hasene*, s. 103, 340.

olsun) tabi olma konusunda asla taviz vermeyin. Ta ki bu vesileyle saadet mertebelerinin sonu olan veraset makamına erişebilesiniz.

KELİME ANLAMI

13 ≺ اَلْمَكْتُوبُ الثَّالِثَ عَشَرَ On üçüncü mektup *(Kime gönderilmiştir?)* **اِلَى الْمِرْزَا شَمْسِ الدِّينِ Mirza Şemseddin'e** *(Ne hakkındadır?)* **فِي جَوَابِ كِتَابِهِ Mektubunun cevabı hakkındadır** *(Daha?)* **وَبَيَانِ Ve şunun beyanı hakkındadır ki, اَنَّ نَصِيبَ عُلَمَاءِ الظَّاهِرِ Zahirî alimlerin nasibi وَنَصِيبَ الصُّوفِيَّةِ الْعَلِيَّةِ Yüce sûfilerin nasibini وَنَصِيبَ الْعُلَمَاءِ الرَّاسِخِينَ Râsih alimlerin nasibini اَلَّذِينَ هُمْ وَرَثَةُ الْاَنْبِيَاءِ Ki, onlar peygam-berlerin varisleridir مَا هُوَ O nedir?** *(Mektup daha ne hakkındadır?)* **وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ Ve buna münasip şeyler hakkındadır ≻**

بَعْدَ الْحَمْدِ وَالصَّلَوَاتِ Hamd ve salâttan وَتَبْلِيغِ الدَّعَوَاتِ Ve duaları ulaştırdıktan sonra لِيُعْلَمْ Bilinsin ki; اَنَّ الصَّحِيفَةَ الشَّرِيفَةَ Şerefli sahife *(Öyle sahife ki;)* اَلصَّادِرَةَ عَلَى وَجْهِ الْكَرَمِ Bir iyilik eseri olarak gönderilmiş قَدْ بَلَّغَهَا Muhakkak onu ulaştırdı *(Kim?)* اَخِي الْاَعَزُّ Aziz kardeşim اَلشَّيْخُ مُحَمَّدٌ طَاهِرٌ Şeyh Muhammed Tahir فَحَصَلَ Ve hasıl oldu *(Ne ile?)* بِوُرُودِهَا Onun gelmesi ile *(Ne hasıl oldu?)* اَلْفَرَحُ وَالسُّرُورُ Ferah ve sevinç وَقَدِ انْدَرَجَ فِيهَا Mektupta yer almış *(Ne?)* اِلْتِمَاسُ النَّصَائِحِ Nasihat talebi *(Ne aracılığıyla?)* بِوَاسِطَةِ الْمَكَاتِيبِ Mektuplar aracılığıyla *(Ne zamana kadar?)* اِلَى زَمَنِ الْمُلَاقَاةِ Görüşme zamanına kadar (اَيُّهَا الْمَخْدُومُ الْمُكَرَّمُ) Değerli Mahdum! اِنَّ النَّصِيحَةَ Nasihat *(Nedir?)* هِيَ الدِّينُ Dinin kendisidir *(Daha nedir?)* وَمُتَابَعَةُ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ Ve peygamberlerin efendisine uymaktır عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ Onun ve ehline olsun *(Ne?)* اَفْضَلُهَا مِنَ الصَّلَوَاتِ Duaların en üstünü وَمِنَ التَّحِيَّاتِ اَكْمَلُهَا Ve saygıların en mükemmeli وَنَصِيبُ عُلَمَاءِ الظَّاهِرِ Zahirî alimlerin nasibi *(Neden?)* مِنَ الدِّينِ Dinden وَمُتَابَعَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ Ve peygamberlerin efendisine tabi olmaktan *(Neden sonra?)* بَعْدَ تَصْحِيحِ الْعَقَائِدِ İnancı sağlamlaştırdıktan sonra *(O nasip nedir?)* هُوَ عِلْمُ الشَّرَائِعِ وَالْاَحْكَامِ O, şeriat ve ahkâmı bilmektir *(Daha nedir?)* وَالْعَمَلُ بِمُقْتَضَى ذَلِكَ الْعِلْمِ Ve bu ilmin gereği ile amel etmektir وَنَصِيبُ الصُّوفِيَّةِ Sûfilerin nasibi مَعَ مَا هُوَ لِلْعُلَمَاءِ Alimler için olan payla beraber اَلْاَحْوَالُ وَالْمَوَاجِيدُ Haller ve vecdlerdir *(Daha)* وَالْعُلُومُ وَالْمَعَارِفُ İlimler ve marifetlerdir وَنَصِيبُ الْعُلَمَاءِ الرَّاسِخِينَ Râsih alimlerin nasibi اَلَّذِينَ هُمْ

اَلَّذِينَ هُمْ Râsih alimlerin nasibi وَنَصِيبُ الْعُلَمَاءِ الرَّاسِخِينَ İlimler ve marifetlerdir وَالْمَعَارِفُ وَرَثَةُ الْاَنْبِيَاءِ Ki, onlar peygamberlerin varisleridir عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ Peygamberlere salat-u selam olsun مَعَ مَا هُوَ لِعُلَمَاءِ الظَّاهِرِ Zahir alimlerine ait olan payla beraber وَمَعَ هُوَ الْاَسْرَارُ مَا امْتَازَ بِهِ الصُّوفِيَّةُ Ve sûfilerin ayrıldıkları payla beraber *(Onların payı nedir?)* وَالدَّقَائِقُ الَّتِى Öyle sırlar ve inceliklerdir ki; اِلَيْهَا جَرَى الرَّمْزُ وَالْاِشَارَةُ O sırlara rumuz ve işaret geçmiştir *(Nerede?)* فِى الْمُتَشَابِهَاتِ الْقُرْآنِيَّةِ Kur'an'daki müteşabih ayetlerde وَانْدَرَجَتْ Ve o sırlar yer almıştır *(Nerede?)* فِيهَا O müteşabih ayetlerde *(Nasıl?)* عَلَى سَبِيلِ التَّأْوِيلِ Tevil yoluyla فَهُمُ الْكَامِلُونَ Onlar kamil olanlardır *(Neyde?)* فِى الْمُتَابَعَةِ Peygambere uymada وَالْمُتَحَقِّقُونَ بِالْوِرَاثَةِ Peygamberlere varis olmayı elde edenlerdir وَهُمْ شُرَكَاءُ Ve onlar ortaktır *(Neyde?)* فِى دَوْلَةِ الْاَنْبِيَاءِ Peygamberlerin devletinde عَلَيْهِمُ السَّلَامُ Peygamberlere selam olsun *(Öyle devlet ki;)* اَلْخَاصَّةِ بِهِمْ Peygamberlere aittir *(Daha onlar nedirler?)* وَمَحَارِمُ الْمُخْدَعِ الْخَاصِّ Özel meclis mahremidirler فَلَا جَرَمَ Hiç şüphesiz تَشَرَّفُوا Şereflendiler *(Ne ile?)* بِشَرَفِ (Şu hadisin) şerefi ile عُلَمَاءُ اُمَّتِى Ümmetimin alimleri *(Nedirler?)* كَاَنْبِيَاءِ بَنِى اِسْرَائِيلَ Benî İsrail'in peygamberleri gibidirler فَعَلَيْكُمْ Öyleyse yapışın *(Neye?)* بِمُتَابَعَةِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ Peygamberlerin efendisine uymaya وَحَبِيبِ رَبِّ الْعَالَمِينَ Alemlerin Rabbinin habibine عَلَيْهِ Ona وَعَلَى جَمِيعِ الْاَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ Tüm nebi ve peygamberlere وَالْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ Mukarreb meleklere وَاَهْلِ الطَّاعَةِ Ve itaat ehline اَجْمَعِينَ Hepsinin üzere olsun *(Ne?)* اَلصَّلَوَاتُ وَالتَّحِيَّاتُ Dualar ve saygılar *(Peygamberimize nasıl uymak?)* عِلْمًا وَعَمَلًا İlim ve amel yönüyle *(Daha?)* وَوَجْدًا وَحَالًا Vecd ve hal yönüyle *(Niye yapışın?)* لِتَكُونَ وَسِيلَةً Ona uymamız vesile olsun diye *(Neye?)* اِلَى حُصُولِ الْوِرَاثَةِ Verasetin hasıl olmasına الَّتِى هِىَ Ki, o veraset نِهَايَةُ دَرَجَاتِ السَّعَادَةِ Saadet derecelerinin sonudur.